

dağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Dr. Vâkîf ÖZKUL

Nuri ONAT

Halit HOCAOĞLU

Rüştü ASYALI

Hüsnü AYDOĞMUŞ

Mehmet ORHAN

Dr. Kriton DİNÇMEN

Ahmet SAMUR

Günerkan AYDOĞMUŞ

Akîf UĞURLU

Osman Sulhi AKSU

Hüseyin KABASAKAL

Mehmet Ali BİLİR

Savaş BEYDEMİR

Memduh SOYLU

İlhami TURAN

Ahmet GÜNDÜZ

8/92

Değerli Hemşehrilerimiz,

Saygıdeğer Okurlarımız

AĞIN DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Yirmibeşyıl önce kaynak
olduğu gibi, Öncelikli ve ileri
öğretim kurumlarına kaynakça
ve ek bilgi başvuru kitabı
olmaktadır.

Milli kütüphane ve Basın
Kurumlarının arşivinde yer
almaktadır.

Dergiye sahip olamayanlar
tüm sayıları, sayısı eksik
olanlar eksik sayıları isteyerek
tamamlayıp ciltletmelidirler.
Çocuklarımıza ve gelecek
kuşaklara bırakabileceğimiz en
kıymetli hazinedir.

YAZI KURULU

**AĞIN DERGİSİ
SİZLERİN KATKILARI İLE
DAHA GÜÇLÜ OLACAK
LÜTFEN SİZDE ABONE ÜCRETLERİNİZİ
PTT 101843 NOLU
ÇEK HESABINA YATIRIN**

ABONELERİMİZ

ADRES DEĞİŞİKLİĞİ VE DÜZELTME

- 70- Osman ÖZTÜRK
Uzgörenler Sokak No: 24/8
Demirlibahçe - ANKARA
- 97- Ercan KARAOĞLU
Keçiören - ANKARA adresine
giden dergiler geri gelmektedir,
yeni adresin bildirilmesi rica
olunur.
- 102- Mustafa ÇELENK
Peyhane Sokak No: 35
Çemberlitaş - İSTANBUL
- 109- Cevdet GENÇOSMAN
Ataköy 2. Kısım L: 28 D: 5
İSTANBUL
(Daha önce isim yanlış
basıldığından düzeltir özür
dileriz.)
- 117- Erdoğan UYANIK
Kuleli Askeri Lisesi Öğretim
Başkanı
Tel: Ev: 332 89 88
İş: 332 00 84
Çengelköy - İSTANBUL
(Daha önce isim yanlış
basıldığından düzeltir özür
dileriz.)
- 125- AĞIN KÜLTÜR VE DAYANIŞMA
DERNEĞİ
Küçükayasofya Kaleci Sokak No:
35 Tel: 516 22 76
Sultanahmet - İSTANBUL

- 151- Ayhan ÖZER
51 Nolu Yapı Koop. 129. Sokak
No. 38 Tel: 250 31 71
Batıkent - ANKARA
- 152- Prof.Dr. Nurhan KARADAĞ
Ankara Üniversitesi Dil Tarih
Coğrafya Fakültesi Tiyatro
Bölümü
Sıhhiye - ANKARA
- 153- Rıza ERDEM
Derfterdar
ŞANLIURFA

Sahibi
AĞIN Kültür ve Dayanışma Derneği
Adına
Dr. VÂKİF ÖZKUL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

Yazı Kurulu
Nihat ASYALI
Dr. Vâkif ÖZKUL
Nihat İSPİR
Rüştü ASYALI
Muammer NİKSARLI
H.Cüneyt ÖZKUL
M.Cavit ALPASLAN
Yıldız İRENGÜN
Nadir YILMAZ

Yazışma Adresi
Necatibey Cad. Uysal Apt. No. 20/16
Tel: 230 11 54 06430 - ANKARA

Banka Hesap Numarası:
Ziraat Bankası/Yenişehir Şubesi
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği
Hesap No: 16890

Gönderilen yazılar yayınlansın
yayınlanmasın iade edilmez ve
telif ücreti ödenmez.

DERGİMİZ AYDA BİR ÇIKAR
Yıl: 2 Sayı: 12/1992
Dizgi-Grafik: Fatih ZİNCİR 231 44 39
Baskı: Tarhan Ofset - 229 91 55
Ön Kapak: Aysel (Soylu) SERİN

BİR YIL BİTERKEN

8/92 Ağustos sayısı ile ikinci AĞIN dergisi bir yaşını tamamlamış oluyor. Daha nice yılları doldurması hem bizlerin, hemde tüm okuyucularımızın dileğidir desem yanlışmış olacağımı sanmıyorum. Bugüne kadarki aşama, DÜŞÜN ve SANAT Dergisi kapsamında bir hayli yol aldığımızı sergilemektedir. Bu dergiye "yazarları ve okuyucusu yön verecektir" demiştik, nitekim öyle oldu. Bilim adamlarımızdan, yöresel yazar ve şairlerimize kadar her tür yazı yayınlandı. Espiri de olsa isim verilecek kişileri incitecek bir iki yazı ve şiir bu geniş hoşgörünün dışında kaldı. Bunu açıklamakta elbetteki görevimizdi.

AĞIN'da, çocuk sayfası, gençlik sayfası, vb. sayfaların olmasında istemiştik. Zaman zamanda oldu. Bu alanda yeterince yazı bulamadığımızı vurgulamak isterim. Elimizde bekleyen birkaç yazıda, okul düzeylerini belirtmedikleri için nereye oturtacağımızı bilemedik.

Yerel ve yöresel yazıların çoğunlukta olmasını, sözler olarak isteyen yazar ve okurlarımızın yeterince destek veremediklerini hatırlatmakta yarar görüyorum. Acaba barutumuz bir kaç atımlık mıydı?

Bu sayımızdan başlayarak, geçmişi ve günümüzü yansıtan fotoğraflara daha fazla yer vermeye başladık. Bunları görenlerin ve yeni kuşakların, ilgi alanlarının genişleyeceği kanısındayız. Ancak Ağın'lıların tümünü kapsayan fotoğraflar olmadığı gibi, köylerimizden ve Türkiye'ye dağılmış hemşehrilerimizden fotoğraf yok denecek kadar az. Göndereceğiniz fotoğrafların geniş kapsamlı olmasını, yerinin ve tarihinin belirtilmesini, kişilerin tanıtılmasını unutmamalıyız. Haber gönderen bazı okurlarımız bile, ölüm, doğum, nişanlanma, evlenme haberlerinin yerini ve tarihini bildirmek zahmetinde bulunmamaktadır. Oysa yazı kalıcı bir belge niteliğindedir.

İkinci AĞIN'ın yayınlanmaya başladığı bir sene içerisinde, bir kısım okurlarımızdan, övgü mektupları, destek mektupları, dilek mektupları, eleştiri mektupları, hatta kınama telgrafları geldi. Bunları serpiştirerek yayınlamadık. Açıklığımızın ve saydamlığımızın göstergesi olarak ikinci yaşın ilk sayısında, 92 Eylülde "Bize Gelen Mektuplar" başlığı altında yayınlayacağız. Bunların değerlendirmesini okurlarımıza bırakıyoruz. Doğru bildiğimiz yolda yürümeye devam edeceğiz.

25 sene önceki 1. AĞIN'ın başlangıcından, bugüne değin, tüm yazı ve şiirleriyle, bilimsel yazılarıyla, anı ve bulmacalarıyla, haberleriyle bizleri yalnız bırakmayan, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen yazı ailesine, baskıda hizmet verenlere yürekten teşekkür ediyoruz. İkinci yılın ilk sayısını özelleştirecek ve güzelleştirecek katkılarınızı bekliyoruz.

Dergimiz ikinci yayın dönemine hazırlanırken, hemşehrilerimize ve okurlarımıza yazı çağrısında bulunmuştuk. Bana dün gibi yakın geliyor bu çağrı mektupları. Ne kadar güzel ve dolu geçmiş zaman, kendini hissettirmeden.

Dr. Vâkif ÖZKUL

EVRENSEL NEDİR?

Yazan: Nuri ONAT

Dilimizden düşürmediğimiz, çoğu kez de yerinde kullanmadığımız evrensel nedir, ne değildir? Bu sayıdaki konumuz bu olacak, bugün. Gene her zaman yaptığımız gibi bu kez de sözlüklere başvuracağız.

Türk Dil Kurumu'nun çıkardığı 1983 tarihli "Türkçe Sözlük" te tanım şöyle: 1- Evrenle ilgili. 2- Tüm insanlığı ilgilendiren "cihanşümül, üniversal. Dünya ölçüsünde, dünya çapında.

Ruşen Alaylıoğlu ile Dr. Ferhan Oğuzkan'ın ortaklaşa hazırladıkları "Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü'ndeki tanım da şu.: (burada yalnız evrenin tanımı yapılmakta, evrensel'e değinilmemektedir.) 1- Evren; şeylerin bütünü, kâinat. 2- Zaman. 3- İstatistik bakımından gözlenebilen bazı ortak özellikler taşıyan birey ve insan grubu.

Türk Dil Kurumu'nun çıkardığı, Dr. Ferhan Oğuzkan'ın hazırladığı "Eğitim Terimleri Sözlüğü'ndeki tanım da şu: (Burada da yalnız

evrenden söz edilmektedir.) 1- Evren; var olan şeylerin insan zekâsıyla kavranabilen bütünü ve özellikle gök varlıklarının tümü. 2- Sayılama bakımından gözlenebilir durumda olan bazı ortak özellikler taşıyan birey ya da nesnelerden oluşan bünye, kümeye verilen ad.

Prof. Dr. Bedi Akarsu'nun hazırladığı ve Türk Dil Kurumu'nca bastırılan Felsefe Terimleri Sözlüğü'ndeki tanım da şöyle: 1- Gerçekliğin tümü. 2- Gök cisimlerinin tümü, uzaysal gerçekliğin tümü, 3- (Pithagoras'tan beri) düzenli, birlikli bir yapı oluşturan bütün. Düzenli, uyumlu birlik.

Görüldüğü gibi bütün sözlükler aynı tanımı vermiyorlar. Bu durum, tanımdaki kaypaklığı değil, her bilim dalının kendi konusuna yaklaşımından kaynaklanıyor. Bilimler, olayları gerçekleri oldukları gibi yansıtmakla yükümlüdür. Yani kendi terimleriyle, kendi deyişleriyle anlatırlar. Felsefe ise, burada

"Nasıl olmalıdır?" sorusuna yanıt arar. Ama bir de konuların ortak yanları vardır, o da şudur: Var olanların düzenliliği. Bu özellik, hepsinde ortak niteliktedir. başka bir deyişle, evrensel olanda imgenin (hayalin) tasarlananın, düşün yeri yoktur. Bir olayın, bir bütünün, bir düzenin evrensellik kazanabilmesi için gözle görülen, kulakla işitilen yada dinlenen, elle tutulur olması gerekir. Aynı zamanda kokusunun alınması, varsa tadının alınması da gerekir. Daha bilimsel bir deyişle, nesneleden, olaylardan yayılan uyaranlar, beş duyugumuzdan bir ve yada birkaçına çarparak algılanması da söz konusudur. Bu özellik bütün bilimlerde ortak niteliktedir.

Tanımlamalarda bir ortak yan daha vardır. Bu ortak yan, dünya ile ilgili, yani insanla ilgili olmaktır. Son ortak nokta, anlamlı çekici olmaktır, kapsamlı olmaktır. Bir resim yapıyorsunuz. Bir adam çeşmeden doldurduğu testi omuzunda ya da başında görüyor. Bu resim, hiç bir zaman evrensel değildir. Ya nedir? Ya çevreseldir, ya da ulusalıdır. Bir resim görüyorsunuz. Adam, bir gömüt başında, başını elleri arasına almış, derin bir düşünceye dalmış. Bu resim evrenseldir. Bir müzik parçası bestelemişsiniz. Dağda davar güderim / Emineme selam ederim. Bu müzik parçasıda evrensel değildir.

Bir koşuk yazmışsınız, Yunus Emre gibi. Bütün insanlığa sesleniyor, bu koşuk Evrenseldir. Yunus'un bir koşuğunu bestelemişsiniz. Bu, bir oratoryodur. Bu da evrenseldir. Çünkü, bütün insanların isteklerini, dileklerini, acılarını dile getirmektedir.

Burada bir konuya dikkat etmek gerekir. denilecektir ki, omzunda testi taşıyan, dağda

davar güden adamın deyişleri gerçek değil bilimsel değil mi. İkiside gerçek, ikiside bilimsel. Çünkü gözümüzle görüyor, kulağımızla işitiyoruz. Bunlar için "özgün" kavramını kullanabiliriz. Ama, "Evrensel" diyemeyiz. Bütün insanlığı kapsayan değer taşıyan yapıt evrensel oluyor. Bilim evrenseldir. Çünkü, dünyanın her yerinde kuralları, verileri, ölçülülüğü, sonuçları, yararları ve zararları değişmez.

Her evrensel olan bilimseldir ama, gene her evrensel olan yararlı değildir. Örneğin, atom bombasının bulunması, evrensel bir olaydır, ama, yararlı değildir. Çünkü insanlığı, yarım yüzyıl korku içinde yaşatmıştır. Hâlâ da yaşatmaktadır. Hidrojen bombasının bulunuşu daha evrenseldir. Fakat daha da korkunçtur. Hâlâ insanlığın tepesinde Demokles'in kılıcı gibi sallanmaktadır.

Evrensel olanı yakalamak kolay bir iş değil. İster teknik alanda, ister sanat dallarında olsun, önce geniş, yaygın, derinliğine bir kültür gerektiriyor.

Sonra da, ömür boyu kendini uğraştığı konuya tam olarak verme geliyor. Bu uğurda ömür tüketenler çoktur. Hem de tümen tümen. Bu yolda bırakılın yerden karılarının, evlatlarının ve torunlarının başladıkları durumlar da olmuştur.

Gerçek; gerçek bir çalışma ile elde edilebilir. Kaytarma, aldatmaca, tembellikle işe başlayanlar, yarı yoldan dönmek zorundadırlar. Evrensel yapıt verme işi, biraz da batı kafasına yakışmıyor mu ne? Onlar, teknik, düşün, bilimsel yöntem üretirler, biz ise daha çok laf üretiriz. Sanırım bu, Doğulunun değişmez yazgısıdır. Onun içindir ki, dünya çapında, evrensel yapıt veremiyoruz.

DUYURU

Sayın Abonelerimiz,
Elinizdeki Dergi, Dergimizin 12. Sayısı, Altı Aylık Abone Parası yatırmış olanlar, görevlerinin bittiğini sanmasınlar, ikinci yarıyı acele bekliyoruz.
Ağın'da bile değirmen döndürecek su kalmadı.

YÖNETİM KURULU

NEDİM AĞABEYİN ARDINDAN

Ölüm haberini şu anda aldım,
Yıkıldı başıma cihan be Abi.
Yaşlı gözlerle mateme daldım,
Üzüntüm büyüktür, inan be Abi,

Ağlayın Ağın'lılar, gönül şen değil,
Bir dostu yitirdik, bu gülşen değil,
Kohpinik Ayı kaydı, Kehkeşan değil,
İnanki her taraf zinden be Abi.

Kurudu kökeni, bozuldu bağlar,
İçimde canlanır o eski çağlar.
Sazım figan eder, telleri ağlar,
Kalmadı feryada, imkan be Abi.

Ağın'ın kölesi, kuluyum derdin,
Ağın'a herşeyi feda ederdin.
Sanmaki ölünce dostu yitirdin,
Hatıran bizlerde, her an be Abi.

Takdirül İlahil böyleymiş demek,
Bilirsin Ağabey kahpedir felek,
Bir günde bu sıra bize gelecek,
İnanki şu dünya, yalan be Abi.

Huzur içinde yat, son durağında,
İslamın doğduğu Haç toprağında.
Bizide hatırla Cennet Bağında,
Elinde mihmanın, Kur'an be Abi.

13 Temmuz 1992
Halit HOCAOĞLU

GERÇEK "DİNDAR" HAC "YOLUNDA" ÖLDÜ...

Rüştü ASYALI

Değerli, sevgili hemşehrimiz Mahmut Nedim Gencosmanoğlu'nu kaybettik! Bu "kaybettik" sözcüğü, rahmetli Gencosmanoğlu'nun kaybında yerine "cuk" oturuyor. Çünkü, O'nu "hac fârizesini" yerine getirmeye çalışırken -Arabistan'da- kaybettik. rahmetli, öylesine inanmış bir insandı ki, nerdeyse, böyle bir ölümü, O'na yakıtırasımız geliyor. Nur içinde yatsın!

Uzun süredir görememiş, görüşmemiştim. "Ne iyi insandı!" yorumu Nedim amca gibiler için yapılabilir ancak... Evet, sevgili Neim amaca ince adamdı, ince söyleşilerini, ince "nükte"leriyle, ince "cinas"larıyla renklendirirdi. Çocukluk ve gençlik dönemlerimdeki sık görüşmelerimizde ben de tanık olmuşumdur, dinlemiş, gözlemişimdir Nedim amca'yı. Gençle- genç, yetişkinle- yetişkin, kiminle birlikte olursa olsun, her türlü konuya sıcak, sevecen bakarak, birlikte olan, birlikte çözüm arayanlardandı. Başta, değerli eşi Münire Gecosmanoğlu'na, yakınlarına ve Ağın'lılara başsağlığı dileklerini sunuyorum.

Nedim amca, ressamdı. Daha çok doğadan resimler yapardı. Yalın, iddiasız, güzel bir ressamdı. Ağın'da, resim çalışmalarında yanında bulunur, ilgiyle izlerdim O'nu. Rahmetli Hasip dayımın bağından, biryerlere bakıp-bakıp resim yapardı. Yıl 1960 olduğuna göre, demek ki benim, Güzel Sanatların Resim dalına ilgim, o sıralar, Ağın'da başlamış oluyor- Nedim amca sayesinde... Haa, söylemeden geçemiyeceğim, bir de, bizim, özel "ayranlı çorba"mız var ya? O çorbaya ilgimi de Nedim amcaya borçluyum. Çünkü, O'nunla ayranlı çorba yemek- benim için- iştahlı bir şölendi. Bekteş suyu gözesinde soğumuş, buz gibi "tam teknil" ayranlı çorbanın içine, bir de yeşil soğan doğrardı. Kendi deyişleyle, hem "lezzetini" hem de "faydasını" çoğaltırdı. Oturur, arkadaş-arkadaş yerdik. Hey

gidi nedim amca! Sen "hac yolunda" ölecek adam mıydın... Yazık oldu!

Bakınız Sevgili Ağın'lılar,

Bizim M.N. Gencosmanoğlu'muz ne yapıyor? Sessiz-sedasız, öğretmenlik yapıyor... Resim yapıyor... Nükte yapıyor... Herkese insanlık yapıyor... Ayranlı çorbaya -yeşil soğanla- lezzet katıyor... ve -niyeyle- hac yolunda, ölüveriyor?! Allah bilir, arzuladığı ölüm de böylesi olsa gerek. Çünkü, adam "gerçek" dindar!

Bir arkadaşımı yitirmiş gibi üzüldüm. Niye ve de nerden arkadaşım oluyor, rahmetli Nedim amca? Bizim, sevgili Münire ablamızın kocası olduğu için, rahmetliye, ağabeylerim gibi, ben de "Nedim abi... Nedim abi..." derdim. Rahmetli anacığım bir gün dedi ki: "Ne ula! Gosgoca Nedim beye, abi... abi... deyip duruyorsun. O senin babandan da yaşlı, hiç mi değil amca de! "Ben de, o gün bu gün hep "amca" dedim, ama hiç de içimden gelmeyerek. Çünkü, Nedim amca benim arkadaşım. Çünkü, bana arkadaş gibi davranırdı... İşte, bundan "cesaretle" "Hacı" Nedim arkadaşına sesleniyorum:

Arkadaşım Nedim -amca-,

Nur içinde yat! Herhalde, çok istedin, gerçekten istedin, böyle bir ölümü... Ülkemizdeki din istismarı kargaşası, karmaşasıyla hiç ilgin, ilişkin olmadan istedin... Bu yüzden de istediğin oldu. Tam istediğin "yerde" öldün, yani, "yolunda" öldün...

Helâl olsun sana!

Ama, keşke burada -Ağın'da- öleydin.

Kıyamam sana...

Allah'ın o uzak illerinde garip-garip ölünür mü?

Türkiyede ölmek varken... Bu yüzden kıyamam sana... Yoksa,

"Ölüm Allah'ın emri, ayrılık olmasaydı! "demiş ozan... Kötü mü demiş?

(NEDİM ABİNİN ARDINDAN) HÖRMETEN:

Bir canan'ı kaybettik, gitti "kimden sorayım"...
Mazisiyle yokoldu şimdi nere varayım.
Nihan oldu görmeden, hayallere yorayım,
Hüdasına kavuştu, ağlarım eller gibi...

Siması, endamiyle sanki ayın öndördü,
Nazar kıldık yoluna yadelde mekan sürdü..
Acayip bir hal oldu, yüzünü kimler gördü?..
Bu ayrılık düş oldu, özledim güller gibi...

Hermevsim bahçelerde açılan gonca güldü,
Tanrıdan mükafattı, AĞIN'LIYA ödöldü..
Aramızdan ayrıldı, Ulu mevkide öldü.
Gözyaşımı tutamam, akıyor seller gibi...

Ey "bizim muhabbetli, gurur, endamlı NEDİM:
Koçandan salınarak gidişini özledim...
Hayallere karıştın, hayatını izledim,
Bazan durgun bir hava, bazanda yeller gibi...

Çokların kalbi ezik, Sana sevgiler engin,
Hasret kaldı cismine hem fukara, hem zengin.
Ferman buyurmuş Tanrı bulunmaz NEDİM dengin.
Gözlenen yollar yaslı, aşınan beller gibi...

Şimden geru ağlasın, ağıyarınla, dostların,
Kabul olundu duan, bitti Dünyadan varın..
Araya girdi felek, arta kaldı ünvanın.
Fatihaysa okuyam, okuyan diller gibi....

Hüsnü AYDOĞMUŞ

HAC'da BİR AĞIN'lı

Dr. Vâkîf ÖZKUL

İzmir'deydim, Finlandiya'ya aile ziyaretine gidip, dönen Tuğla-Hayrettin-Nilüfer Baytaş'lara merhaba, hoşgeldiniz demek için telefonu çevirdim. Gülçin çıktı karşıma, Nedim ağabeyin ölüm haberini verdi ve ekledi; Çok istiyerek Hac'a gitti, her yerde söyleyip geziyordu "Keşki gidipte orada kalsam" bu sonucu okadar arzu ediyordu ki, isteği yerine geldi.

Söyleyecek ve konuşacak fazla birşey bulamadım. Başsağlığı dileyip kapattım telefonu. Sözcükler boğazıma tıklandı, göğsüm sıkıştı, göğüs kafesim daraldıkça daraldı. İsteğinin yerine gelmesine sevindim. Fakat, Ressam, Şair, Filozof, konuşan ve düşünen bir insanın yok olmasını uzun süre kabullenemedim.

Ankara'ya dönüp hastaneye başlayınca, Hac kervanına görevli doktor olarak katılan, hastanemizin iç hatalıkları uzmanı Çemişkezekli meslekdaşıma gidip konuştum. Hac'da kırkbeşgün kalmışlardı, Elli pratisyen, otuz uzman doktor katılmış. Hastalananlar ve hastalıklar daha yolda iken başlamış. Otuz kadar ülkenin grupları var. Katılım oranlarına göre Endonezya, Pakistan, Türkiye, İran, Suriye, Malezya.. diye sıralanıyor. Bu sene Irak'tan Hac'a giden olmamış. Türk Hacılarının yüzde sekseni altmış yaşın üzerinde. Diğer ülkelerde buna yakın, Yalnız Malezya ve Endonezya'lılar otuz-kırk yaş civarındalar. En temiz giyimlileri'de bunlar. Ayrıca yaşlılığın yanında, beslenme koşulları da çok bozuk. Çoğunluk, Türkiye'den götürdükleri yiyeceklerle besleniyorlar. Arabistanın sıcağında ne kadar dayanabilirse. Birçok

Hacımız hastalanıp hastaneye yatırılıyor. Mekke'de. Genel tedavi kuralları içerisinde uygulama yapılıyor, yüzde seksen başarılı oluyor. Çeşitli yörelerden gelen, değişik insanlarda, değişik dirençlerde bakteriler ürediğinden, bir kısmında başarı oranı düşüyor veya başarılı olamıyor.

Doktor arkadaşımız, Erol Yalçın'ın tedavi dışında bütün hastaları görme ve denetim (Süpervayzer) görevi'de olduğundan hemen bütün hastaları tanıyor. Hemen sevgili Nedim ağabeyi soruyorum.

"Evet çok iyi tanıyorum, beyaz saç ve sakallı, sevimli, sempatik bir insandı. Elazığ'lı olması dikkatimi çekmiş ve çok ilgilenmişim. Fakat çok inatçı bir insandı. Pünomoni olmuştu. Verilen ilaçları kendisinin içmesi şöyle dursun, hemşireler bile zorla içiriyorlardı" dedi.

Bütün Hacılar Arafat'a çıkarılıyor. Normal gruplar otobüslere çıkıyor. Hasta olanlar (hastanede yatanlar) Ambulanslarla çıkarılıyor. Ne gezer, araki bulasın! Bizim Nedim ağabeyimiz hastaneden kaçmış, gruplarla, otobüslerle çıkmış Arafata.

O günlerde görevli olarak Medine'ye giden arkadaşımız döndüğünde ölmüş olduğunu öğreniyor.

Anlaşıyor ki orada kalmak için elinden geleni ardına koymamışsın. Nur içinde yat, sevgili Nedim ağabey.

Münire ablamıza ve tüm yakınlarına en içten taziyetlerimi sunuyorum.

SENİNLE

Meliha'ya

1945 yazı,
Sen onyedisinde baharının,
Bense yirmi üçünde,
Sen, akca günlere yürüyen
Bir ana kuzusu, bir dişi ceylân
Ben, başında kavak yelleri esen
Ve sevgi atının sırtında dolaşan
Bir çocuk kadar uçarı.

Ne kader, ne rastlantı bu,
Kendi ellerimizle yazdık alın yazımızı.
Çiçeği burnunda bir aşkı
Tutsak alan her ikimizi.
O gün bu gündür
Bazen bir fırtına, bir tayfun bazen
Çokluk bir seranattır sözlüklerden taşan
Bizi saran bu sevgi.

Dönüp döndükçe çarkı zamanın
Akıp gitti nice yıllar
Durulmuş oturmuşuz şimdi
Eşenlik dört koldan yürüyor üstümüze,
Göze gelmeden bilece girdik güze.

Sen, has bahçemin gül fidanı
Işıklı yarınlara boy veren kiraz dalı
Acı tatlı günlerimin kadını.
Bir şarkıdır anlamı seninle neşenin,
Yaşamaktan daha güzel
Yanında olmak senin.

Gün oldu,
Yer minderinde bölüştük bir esmer somunu
Gün oldu,
Kuş sütüyle donattık soframızı
Doya doya yaşadık büyük aydınlığı.

Bir boyda olmasak da
Kırk yıldır aynı yoldayız,
Baş koyduk bir yastiğa.
Işıtır evimizi, barkımızı
Vuslatın aynasında dize gelen mutluluk.
İşte ben bu yüzden,
Kanatlanmış uçuyorum toprakta.
Şu küçücük yürekte
Büyücek yerin,
Yaşamak kadar güzel
Yanında olmak senin.

Senden ayrı düşsem,
Burnumda tüter dal gibi boyun,
Soluk soluğa koşarım peşinden.
İmbiklerden geçirilmiş huyun
Gürül gürül akar
Aydın düşüncenin süzgecinden.
Çoğalır sevgi günleri,
Biziz avuçlarından tutan zamanı.

Sen varsın diye,
Her sabah güneş daha parlak
Gök daha mavi
Bulut daha ıslak.
Akan suyun sesi güzelse sendendir
Bunca bolluk, bereket
Senden gelir, sana yürür
Seninle tüter ocağım
Seninle çayır çimen dört yanım
Seninle yere basar ayağım.

Sen, bir vaha'sın çöl ortasında, serin
Yaşamak daha güzel
Yanında senin.

Ankara-1985
Mehmet ORHAN

PSYKHIA TRIA VE MYTHOS

Dr. Kriton DİNÇMEN

Psikiyatri Uygulamasında Kullanılan Bazı Terim ve Kelimeler ile İlgili Mythoslar

HERMAPHRODİTOS

Psikiyatride ve genellikle Tıpta erkeklik ve dişilik seks organlarının beraberce taşınması haline "hermaphroditismus" ismi verilmektedir. Çok nadir olan bu malformasyonda kişi aynı zamanda hem erkek ve hem de kadındır. Genellikle hüsnalık yani hermaphroditismus dış genital organları ilgilendiren bir anomali ise de, bazı nadir hallerde iç genital organlarda da kendisini gösterir.

"Hermaphroditismus" tabirinin ismini aldığı mythosa baktığımızda, esasında Hermaphroditos'un hiç te hüsnalı olmadığı görürüz. Kendisi genç, yakışıklı, Aydın'lı bir delikanlı imiş. Bodrum'un yakınlarındaki Bardacık'taki bir gölü çevreleyen karşılıklı iki tepenin birinde haberleşme tanrısı bilge Hermes'in, diğerinde ise, güzellik ve aşk tanrıçası Aphrodite'nin tapınakları varmış. Her tanrı da kendi tapınağında oturmuş; ve çok doğaldır ki, bu iki ilâhtan çok güzel bir çocuk doğmuş. Adını annesinin ve babasının isimlerinden alan bu erkek çocuk, yorulmadan koşma yeteneği ile bilgelliğini babası Hermes'ten, yakışıklılığını da annesi Aphrodite'den almıştı.

Her gün etrafındaki dağ-tepelerde dolaşıp duran Hermaphroditos, Bardacık gölünün serin sularında çırılçıplak yüzermiş. Gölde yaşayan su perisi Salmakis'te çırılçıplak yüzer, güzel saçlarını etrafa saçarak bazen bir çiçek, bazen bir rüzgar fısıltısı, bazen su, bazen de etraftaki mersin ve yabani sakız ağaçlarının kokusu olurmuş. İşte insanı baştan çıkaran gizemli aşk serüvenlerine sürekleyen bu su perisi Salmakis yakışıklı Hermaphroditos'a aşık olmuş, ona iltifat etmiş, davet etmiş, yalvarmış onunla birleşmek istemiş. Ne var ki, yakışıklı Hermaphroditos fetan Salmakis'e pek yüz vermemiş. Vermemiş

ama Salmakis de tanrılara ve bilhassa Zeus'a yalvarmış yakarmış: "Öyle bir sevişmemiz olsun ki ikimiz tek bir vücut olalım, tek kişi olalım ve bu birleşmemiz hiç bitmesin" diye göz yaşı dökmüş.

Zeus böylesine güzel bir su perisinin yalvarmalarına dayanamamış. "Olsun" demiş ve bir gün Hermaphroditos çıplak olarak gölde yüzerken, Salmakis derinliklerden çıkarak ona öyle sonsuz ve bitmeyen bir arzu ile sarılmış ki, Hermaphroditos dayanamamış, o da Salmakis'e sarılmış. Öylesine arzulu, sonsuza dek sevişmeye başlamışlar ki, ikisi bir daha ayrılmamak üzere tek vücut olmuşlar, zaten ilâhların ilâhının da buyruğu bu değil miydi? Böylece Hermaphroditos Salmakis ile birleşmesi sonunda, hem erkek ve hem de kadın seks organlarını taşımış...

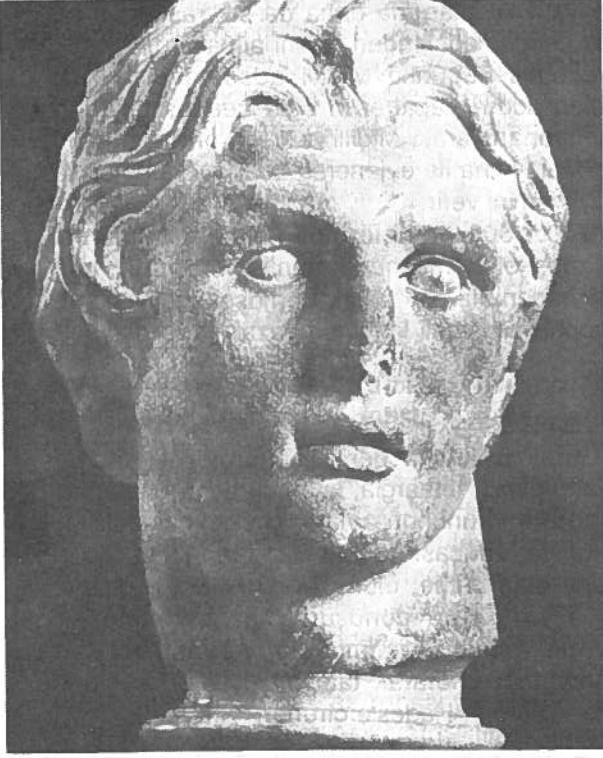
Platon ve komedyacı Aristophanes de insanların en ilkel devrede, hem erkek ve hem de dişi olduklarını, ancak bu nedenle çok kuvvetlendikleri için, tanrıların (onlara rakip olabilecekleri korkusu ile) onların her birisini ikiye ayırarak "kadın" ve "erkek" cinslerini oluşturduklarından söz ederler.

HYGİEİA

Hygieia, sade akıl hekimlerinin değil, tümümüzün, bütün hekimlerin en yakınıdır. Sağlıktır. Hekim tanrı Asklepios'un kızıdır.

Hygieia doğadaki tüm yaratıkların sağlıkları için çalışır, onları hastalıklardan korur, iyileştirir, ilaçlarını hazırlar.

Kendisi "yeraltı tanrı" larından olduğu için, yeraltında özgürce yaşayan "yılan" la daima beraberce gezer. Mesleğimizin sanatımızın simgesi "yılan" ile...

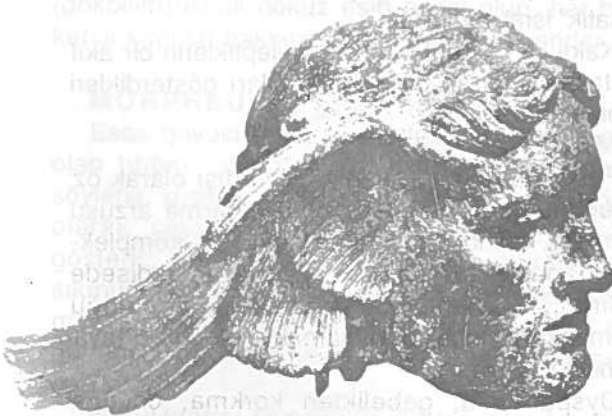

Hekim tanrı Asklepios'un kızı, Hygeia.

HYPNOS

Uyku ilâhıdır Hypnos. Ölüm ilahı olan Thanatos ile beraber Gece-Nyx'ten babasız olarak doğmuşlardır.

İnsanların ve genellikle tüm yaratıkların fizyolojik işlevlerinin ayarlanmasında esas rolü oynayan "circadian cyclus -24 saat tanzimi" hadisesinde, Uyku-Hypnos olayın temelini oluşturur.

Rüyalar tanrısı, Morpheus'un babası Hypnos. Bronz, Roma devri

Fahrettin Kerim Hoca'nın "uyku sinir sisteminin miyarı ve mimarıdır" sözü galiba bu konuda Dünya Tıp Literatüründe söylenmiş en manalı ifadedir.

Ana tanrıçalardan Hera, Çanakkale yöresindeki Ida dağında Zeus ile sevişmek ister. Galiba Zeus Hera'ya pek yüz vermemiş olacak ki, Hera, Hypnos'tan -hatta ona cilveli Kharit'lerden birini peşkeş çekeceğine de söz verip gelip Zeus'u uyutmasını rica eder. Zeus da, yarı uykuda iken o sersemlik hali içinde Hera'ya "he" der.

İOKASTE

"İokaste kompleksi" tabiri psikiyatriye Raymond de Saussure tarafından sokulmuştur. "Kendi öz oğluna karşı patolojik bir bağımlılık" halini ifade etmek üzere kullanılan bu tabirde, annelik hissi'nin "oğlunu diğer kadınlardan kıskanma -yalnız kendisine bağımlı kılma- onu uzağında ve başka bir kadınla beraber olarak kabul edememe" gibi nisbeten hafif derecede sapmasından başlayarak, "oğlundan ruhsal ve bedensel tam bir cinsel haz duyma" gibi ağır bir sapıklık haline varan geniş bir patolojik duygu spektrumu söz konusudur.

Jokaste hakkında mitolojik bilgi Oidipus konusunda verilmiş olduğundan burada tekrarlanmayacaktır.

KLYTAIMNESTRA

Kadınlarda görülen ve bilinç dışı olarak işlev gören " kocasının erkek akrabalarından birine sahip olabilmek için kocasını öldürmek arzusu" diye tanımlanan "Klytaimnestra kompleksi" trajik bir mythosa dayanmaktadır.

Tyndareos ile evli olan Leda'ya Zeus aşık olur... ancak, ilâhların ilâhının bir ölümlü ile sevişmesi dedikodulara yol açacağı için, Zeus kuğu kuşu şekline girmek zorunda kalır ve çok doğaldır ki, Leda sonunda yumurtlar. Yumurtladığı iki yumurtadan birinden Zeus'un döllerı-Helena ile Polydeukes, diğerinden ise - ölümlü Tyndareos'un döllerı Klytaimnestra ve Kastor dünyaya gelmişler.

Klytaimnestra doğuşundan beri talihsizdir. Zeus'un dölü olabilecek iken ölümlü Tyndareos'un dölü olarak dünyaya gelmiş olmanın acısını tüm hayatınca taşır; kıskançlığında, kötülüğünde, hatta aşığı Agisthos'un elinde oyuncak olarak kocası Agamemnon'un katili oluşunda daima içinde mevcut (hor görülen, sevmeyen, zorla katlanılan kadın olma) hissini

payı büyüktür.

Mythologianın bu trajik kahramanının karmaşık ruh dünyası Aiskhylos, Sophokles, ve Euprepidis'in pek çok trajedisine konu olmuştur.

LABYRINTHOS

İç kulak anatomisindeki "labirent" ile psiko-diagnostik ve psikometride kullanılan "labirent testi" ve şizofreniklerde tedai bozukluğu sonucu ortaya çıkan "labyrinthine konuşma" diye bilinen araz, ismini Girit'teki bir mitosta yer alan binbir oda ve delizli yapıdan alır.

Girit kralı Minos, insan bedenli ve boğa başlı bir canavar olan Minotaurus'u saklayabilmek için mimar Daidalos'a karışık, çapraşık, insanın içine girdi mi bir daha çıkamayacağı bir yapı yaptırmıştır. Bu yapının adı "labyrinthos"tur.

Ancak, hemen ilave etmeniz icap eder ki, Minotaurus'u öldürmeğe giren Theseus, labirynthos'a girişi ve çıkışı esnasında yolu şaşırması için Ariadne'den bir yumak iplik almış ve yumağın bir ucunu çıkıştaki bir yere bağlamıştır. Bu şekilde yolunu şaşırmadan içeri girebilmiş ve canavarı öldürdükten sonra tekrar çıkışı bulabilmiştir.

LESBOS

Seksüel psikopatolojide "kadınlar arasındaki homoseksüalite"ye "Lesbianismus" veya "amor

lesbicus" ismi de verilmektedir. Bilhassa eski psikiyatri kitaplarında daha da sık rastlanan bu tabir Lesbos adasından ismini almaktadır.

Lesbos bugünkü Midilli adasına mitolojide verilen addır. Lapithes'in oğlu Lesbos bir tanrı buyruğuna uyarak, Midilli'ye gelir, oradaki kralın kızı Methymna ile evlenerek adanın kralı olur ve adaya ismini verir.

M.Ö. 600 senelerinde Midilli adasında yaşamış olan meşhur kadın şair Sappho'nun ismi nedeni ile de "kadın homoseksüalitesi" ne "Sapphism" ismini kullanan yazarlar da mevcuttur.

LETHE

Gerek psikiyatri gerekse nörolojide sıklıkla kullandığımız "lethargia, lethargy, letarji" tabiri iki tanrıçanın torununun adlarından gelmektedir.

Kavga tanrıçası Eris ile Gece tanrıçası Nyx'in torunu olan Lethe, ölüm ülkesi Hades'e gelince orada bir pınara dönüşür. Öyle bir pınar ki, suyunu içinler geçmişteki hayatlarını ve ızdıraplarını unutarak tatlı bir uyuklama içinde ölümler diyarına, Hades'e girerler.

LUNA

Epileptiklere ve genellikle akıl hastalarına bilhassa Angloamerikan ve Fransız tıp literatüründe "lunatics", "lunatiques" tabirinin nadir de olsa kullanıldığını görürüz.

Luna, Roma'lının Ay tanrıçasıdır. Hattâ latin dillerinde aya halâ luna ismi verilmektedir. Eskiden bilhassa ay başlarında veya ay tutulmalarında sıklaştığı zannedilen epileptik nöbetler nedeni ile -ve belki de ayın bir periodisiteyi ifade etmesi nedeni ile gerek epileptiklere ve gerekse periodik episodlar ile seyreden akıl hastalarına "lunatik" ismi verilmiştir.

Kaldı ki, çok defa, hakiki epileptiklerin bir akıl hastasını andıran psikotik tabloları gösterdikleri bilinmektedir.

MEDEIA

Psikiyatride, bir annenin bilinç dışı olarak öz çocuğuna karşı nefret hissi ve öldürme arzusu duyması halinde kullanılan "Medeia kompleksi"nin anatilik tetkikinde, çoğunlukla, hadisede kadının kocasına karşı duymakta olduğu düşmanca hislerin rol oynamakta olduğu ortaya çıkmaktadır.

Dyspareunia, gebelikten korkma, çocuğa meme vermekten nefret etme gibi klinik olayların derinliğinde "Medeia kompleksi" ne sıklıkla rastlanır.

Lesbos (Midilli) adasında ünlü bir okul kurmuş olan kadın şair Sappho. İstanbul Arkeoloji müzesi

Mythologia'da Güneş tanrısı Helios'un karısı olan Medeia, çocuklarını öldürüp parçalarını babalarının önünde fırlatacak kadar korkunç bir anne olarak karşımıza çıkar. Ancak, hadise üzerine düşünecek olursak, Medeia'nın kocası tarafından hor görülen ve itilmişlik ile yabancılık hisleri içinde çırpınan bir kadın olduğunu görürüz. İşte bu nedenle kocasının birer timsali olan çocuklarından nefret etmektedir.

MNEMOSYNE

Gerek psikiyatri ve gerekse nörolojinin günlük tatbikatında "hafıza-bellek melekesi"nin tetkiki daima önem taşır. Hafızanın kuvvetlenmesi, azalması, yanılması gibi kavramlar bir taraftan akıl hastalıklarının semeiolojisi ile kliniğinin en ehemmiyetli bir kısmını teşkil ederken, diğer taraftan temporal lob ile limbik sistemin fizyolojisinin en ilginç yanlarını teşkil etmektedir.

Amnesia, hypermnesia, dysmnesia, paramnesia, ekmnesia hallerinden söz ederiz, onların kliniğini görürüz. Ve belki de, fizyolojik olarak izah edebildiğimiz pek az ruhsal işlevlerden oldukları için de, nöro-psikiyatri klinikçilerinin dışında gerek nörofizyologlar ve gerekse kromozom araştırmacıları daima "mneme", "mnemosyne" ve onun klinik ifadeleri ile ilgilenirler.

Mnemosyne Gaia ile Uranos'un, yani Yer tanrıçası ile Gök tanrısının kızıdır. ve Mnemosyne, Pieria dağlarında Zeus ile dokuz günlük bir aşk hayatı yaşadktan sonra dokuz ilham perisi, yani Mousa'ları doğurmuştur.

Mousa'lar Kaliopé (destan veya lirik şiir), Klio (tarih), Polhymnia (pantomim), Euterpe (flüt), Terpsikhore (dans), Erato (korolu şiir), Melpomene (tragedya), Thalia (komedy) ve Urania (gökbilim) isimli dokuz esin perisi olup, her biri kendi konusu hakkında insanlara esin verirler.

MORPHEUS

Esas gayesi "insanları ızdıraptan kurtarmak" olan tıbbın "afyon" olmadan var olamayacağı söylenir. ızdırap, kendisini ya fiziki sahada "ağrı" olarak veya ruhsal sahada "sıkıntı" olarak gösterir; ve afyon hem ağrının ve hem de sıkıntının en etkin ilacıdır. Böyle hallerde, hekimin, sonunda başvurmak zorunda kaldığı en güvenilir ilacı da morfinden başka bir şey değildir.

Uyku tanrısı Hypnos'un üç bin çocuğundan biri olan Morpheus çeşitli morphe, çeşitli şekil ve biçimler şeklinde insanların rüyalarına girer. Bütün uyku ve rüya tanrıları gibi kanatlı olup,

anında dünyanın bir ucundan diğerine uçar. Biçimleri, morphe'leri insanlara tâ uzaklardan getirerek, onları rüya biçiminde gördürür, yaşatır.

Argos kentinin kralı İnachus'un güzel kızı İo'ya Zeus aşık olur, ancak Zeus'un kıskanç ve cadaloz karısı Hera, kocasının bu aşkını haber alır almaz öc almağı tasarlar ve Zeus'un diğer ilâhlar ile Olympos dağında bir toplantıda bulunmasından yararlanarak, İo'yu Argos'taki Yüzgözlü Canavar'a teslim eder. Bu canavar öylesine azgın ve kendisine verilen yemlik kurbanların kaçmamaları için öylesine dikkatliydi ki, uykusunda hiç bir zaman gözlerinin tümünü yummaz, elli gözünü yumarsa, diğer elli gözü açık olarak etrafı ve kurbanı kollardı.

Zeus toplantıdan dönüp, olup bitenleri haber aldığıında, kendisine sadık Hermes'ten Yüzgözlü Canavar'ın inine gidip İo'yu geri getirmesini ister. Fakat, Zeus'un bu isteğinin kolay başarılabilinecek bir şey olmadığını bilen ilâh Hermes, Canavar'ın yüz gözünün tümünü kapatabilmesi için ilâh Morpheus'un yardımını ister.

Morpheus oralarda bulunan bir kaç gelincik çiçeğini kopararak Hermes'e vermiş ve canavara yaklaştığında bu gelincikler gözlerine doğru fırlatmayı öğütlemiş. Ve Hermes, Morpheus'un dediği gibi, Yüzgözlü Canavar'ın inine yaklaşır yaklaşmaz elindeki gelincikleri canavara doğru uzattığında canavar öylesine derin bir uykuya dalmış ki, yüz gözünün tümü kapanmış ve bu derin uykudan istifade eden Hermes, İo'yu canavarın elinden kaçırıp Zeus'a teslim eder.

Gelincik çiçeğinin pavot-papaverum ailesinden olduğunu hatırlarsak, bu güzel mythos'un oturmakta olduğu sağlam bilimsel temelleri, burada söz konusu olan gelincik-papaverum somniferum-afyon-morphine ilişkisini kolayca anlamış oluruz. Hastalarımızın huzura kavuşmaları için reçetelerimize yazdığımız afyonun içindeki morphine'nin mythoslardaki gizemli güzelliğini bilmek, bilmem "hekim" olarak bizlere birşeyler veriyor mu?..

Yukarıdaki mitosun devamı da çok güzeldir: Bu suretle, yeniden güzel İo'ya sahip olan Zeus eski çapkınlığına başlayınca Hera kıskançlığından büsbütün çılgın bir hale gelir ve gene Zeus'un oralarda bulunmadığı bir anda öc alma histeri ile dolu olarak, Zavallı İo'yu bir öküzü dönüştürdü ve onu devamlı rahatsız etmesi içinde ona bir at sineği musallat etti. At sineğinin sebep olduğu bu devamlı huzursuzluk ile İo, çılgın bir halde etraflarda koşuşmağa başladı. Avrupa'nın bir kısmını, oradan tekrar gerisin geriye dönerek Trakya'yı dolaştı. Bir türlü rahatlayamadan bu çılgın koşusu ile

Boğaziçi'nin kıyılarına kadar geldi ve oradan denize atlıyarak, karşı sahile yüzdü. Bu delicesine koşusu sonunda Mısır'a kadar gitmiş ve orada İris adını olarak Mısırlılara tanrıça olmuştur.

Boğaziçinin diğer adı olan Bosphore kelimesinin etimolojisi bu mitosa bağlı: Boos poros= öküz kanalı.

Hermes. Bronz Yunan devri. Napoli Milli Müzesi

NARKİSSOS

Narkissizm, narcissism tabiri ilk olarak Nacke tarafından psikiyatri nomenklatürüne konmuştur. Bir taraftan "kendine saygı" kavramı gibi çok olumlu bir kavramın temelinde bulunduğu gibi, diğer taraftan da "aşık olan ile olunanın tek bir kişide toplanması" şeklinde tarif edebileceğimiz "kişinin kendisine aşık olması" gibi çok ağır psikopatolojik bir vetire olarak ta karşımıza çıkar. Bu iki uç arasında da, hemen hemen her psikopatolojik fenomenin öğeleri arasında bulunur.

Genellikle, narkissizmde ego'nun hypercathexis'ine mukabil etraftaki objelerin hypocathexis göstermeleri söz konusudur. "Primer narcissism"de "Original bilidinal ego-carthaxis" ten

bahsetmenize karşın "sekorder narcissism"de libidonun dış objelere yönelmiş olduktan sonra bu objelerden geri çekilerek tekrar ego'nun hizmetine sunulmuş olduğunu görürüz. Bazen de, hadisede Abraham'ın kullandığı tabir ile, bir "negatif narcissism" halini müşahade etmekteyiz; böyle haller, klinikte, kişinin kendi öz kabiliyetlerini, bütün olumlu vasıflarını inkâr edip, kendisini kıymetsiz ve değersiz görmesi ile belli olur. Bu gibi hallerde "aşağılık hissi"nden bahsedilir.

Narkissos, dağlarda tek başına dolaşan güzel bir delikanlıydı. Dağ perilerinden Ekho ona aşık olur, fakat bir türlü aşkını ifade etmesine imkân yoktur; Ekho hiç bir zaman kendisi konuşamaz, ancak uzaktan, kendisi gözükmeden söylenenlerin son kelime veya hecesini tekrarlayabilirdi. İşte böylesine umutsuz bir aşka tutulmuştu Ekho. Konuşamıyor, tek kelime söyleyemiyor, ama hep peşinden gidiyordu. Bir gün Narkissos arkadaşlarını ararken "Biri var mı burada?" diye sorunca, Ekho da "burada" diye cevap verdi. Narkissos "Gel" dedi. Zavallı Ekho, umut ve sevgi içinde "gel" diyerek ortaya çıktı, fakat kendini beğenmiş Narkissos her halde Ekho'yu beğenmemiş olacak ki, pek yüz vermedi ve çekip gitti. Ekho kırgın, üzgün, umutsuz bir halde dağlardaki mağaralara sığındı. Ve oradan da, kendisini hiç göstermeden duyduğu

Narkissos: M.s. 5.y.y Yakto Mozaığı (detay). Hatay Mozaik Müzesi

sözlerin son kelime veya hecelerini halâ tekrarlayıp durmakta...

Ancak, bütün bu olup bitenleri öğrenen cezalandırma tanrıçası Nemesis, kalpsiz ve kendini beğenmiş Narkissos'u, bundan böyle kimseyi beğenip sevmemeğe ve bütün aşkını yalnız kendisine yöneltmekle cezalandırmıştır.

Bir gün Narkissos dağlarda dolaşırken, ağaç ve yeşillikler içinde kaybolmuş bir pınara rastladı. Eğilip su içmek istediğinde suda gördüğü hayali beğenip ona hemen aşık olur. Beğendiği bu hayal kendisinden başkası değildi... Suda görüp aşık olduğu hayâli elde etmek için eğildiğinde de, suya düşüp boğulur. Haber alan dağ nympha'ları güzel delikanlının cesedini bulup görmek istemişler, fakat o güzel Narkissos'un cesedi yerine güzel bir çiçek bulmuşlardı: Nergis...

NİRVANA

Hint felsefesinde "mutlak huzur" kavramını ifade eden tanrı Nirvana, psikanaliz kuramda ölüm iç güdüsünün ifadesi olan "Nirvana prensibi" ne ismini vermiştir.

Freud'a göre, nasıl zevk prensibi" libidinal ihtiyaçların ifadesi olup onun modifikasyonu olan

"realite prensibi" dış dünyanın isteklerini ifade ediyorsa, Barbara Low'un ortaya atmış olduğu "Nirvana prensibi" de ölüm iç güdüsünün ifadesini teşkil etmektedir.

Ruhsal hayatın en son amacının "gerginlik" halinin asgari bir hadde indirilmesi olduğunu düşünürsek, "Nirvana prensibi" nin ehemmiyetini daha açık bir şekilde anlayabiliriz.

NYMPHA

Gelin manasına gelen ve ormanlarda, dağlarda, kırlarda, sularda yaşayan dişi varlıklar olan nympha'ların mitolojideki yerleri, bu günkü hikayelerdeki "peri kızları"na benzer. Büyük tanrılarla ilişkiler kurarlar, aşk maceraları olur, tanrıçalar onları kıskanır. Erkek arkadaşları Pan, Satyr'ler, Silen'ler, Priapos gibi cinlerse de, çoğunlukla nymphalar erkeklerden kaçır, hatta erkek düşmanı olurlar. Ancak aralarında Maia gibi Zeus ile Arkadia'daki gölgeli mağaralarda sevişip sonunda Hermes gibi tanrı doğuranlar da vardır.

İşte bu kişiliklerdir ki, bugünkü psikiyatri de, kadınlarda görülen hiperseksüel davranışa "nymphomania" isminin verilmesine sebep olmuştur.

Dans eden Nymphalar, bir Satyr ve Eros. İtalyan ressam S. Boticelli'nin (1444-1510) "İlkbahar" isimli tablosu Floransa, Uffizi Müzesi

GÜZEL HAYAT

İsyanım yok, figanım yok,
Gücüm var, kuvvetim çok
Gönülde hep aynı dost
Bak ne güzel böyle hayat!

Gerçek oldu ak umutlar.
Yağmur dolu tüm bulutlar.
Akort tutmuş çalar udlar.
Ah çok güzel böyle hayat!

Gönül küsmez sevdiğine,
Pişman olmaz dediğine,
Göz dikilmez yediğine,
Oh ne güzel, böyle hayat!

Ölçmeyiz biz adamlığı
Para denen ol nesneyle
Duygular dolmuş besteye
Bak ne güzel böyle hayat!

Gelin dostlar sevişelim,
Kaplarımız hep bir atsin
Kin ve nefret uzaklaşsın
Bak ne güzel böyle hayat!

Bırakalım bencilliği
Varmak için hep güzele
Tutuşalım gel el ele
Bak ne rahat böyle hayat!

Savaşlar hiç olmasın
Yürekte kin kalmasın
Gözlere yaş dolmasın
Bak ne güzel böyle hayat!

Çocukları çok sevelim
Birlikte gel gülelim
İnsanları dost bilelim
Gör ne güzel böyle hayat!

Canlı cansız emrimizde
Şükürler var dilimizde
Kalp ve beyin gönlümüzde
Ah ne güzel böyle hayat!

Hür her zaman vicdanımız
Soyludur elbet kanımız
Gönülde yaradanımız
Bak ne güzel, böyle hayat!

Ahmet SAMUR 1991 Merter

AĞIN YÖRESİNDE TARİH VE KÜLTÜR

Günerkan AYDOĞMUŞ

Ağın'ın coğrafi yerinin önemi tarih süreci içerisinde farklılıklar arzeder. İlkçağ dönemine ait tarihi buluntulara ise, Arapkir Çayı vadisinde rastlıyoruz. Bu bölgede Keban Barajı Kurtarma Kazıları dışında hiçbir kazı çalışması yapılmamıştır. Kaldı ki, kurtarma amacıyla yapılan kazılar bile yangından mal kaçırma hesabıyla aceleyle getirilmiştir. Her yıl hazırlanan kazı raporları ise, bize bölgenin tarihini kronolojik bir şekilde vermemiş bulunan eserlerin dönemlerini belirtmeden öteye bir açıklama getirmemiştir. Oysa, Ağın ve çevresinin Arkeolojik yönden zenginliği bir gerçektir.

Bu yörenin tarihini belgeleyecek birçok kaynağı araştırırken Prof. Osman Turan'ın Selçuklu Dönemi Anadolu Tarihi konusundaki eserlerinden oldukça yararlandık. Bu konuda otoriter olan Osman Turan, Anadolu'nun bu dönemini geniş belgelere dayanarak anlatmaktadır.

Ağın ve yöresi Asya'dan gelen göç dalgalarının geçiş yeri üzerindedir. Hatta bir kavşak noktası üzerindedir de diyebiliriz. Çünkü bu topraklar üzerinden Harput'a ve Malatya yönüne birçok geçişler olmuştur. 1018 yılında ilk defa Anadolu'ya gren Türkmen Akıncı birliği Erzurum, Erzincan, Kemah, Eğin ve Ağın'dan geçerek Anadolu'nun içlerine kadar gitmişlerdir. Aşılmaz Munzur Dağları'nın tek geçit yeri Karasu vadisi olmuştur. Bugünkü Hestek Köyü önlerindeki kale sifilinde yapılan oyma sığınaklar, Türk akınlarına karşı düşünülmüştür. O dönemdeki tarihi gelişmeleri burada uzun uzun anlatmayacağız. Yazımıza esas olmak üzere Ağın'daki Halk Kültürü ve Folklorüne biraz da olsa değinmek istiyoruz.

Ağın ve yöresindeki gelenek ve görenekleri, kullanılan mahalli dili, yer ve

mevki adlarını incelediğimizde gerçekten şaşırtıcı özellikler görürüz. Herşeyden önce Osmanlı döneminde bir kapalı kutu şeklinde kalan bu yöre, günümüze çok değerli Halk Kültüründen belgeler getirmiştir. Bu konuda Fırat Üniversitesi Ağın ve yöresini keşfettikçe yeni araştırma projeleri hazırlamaktadır. Biz burada şunu söylemek istiyoruz; Birkaç nazari bilgiyle yöre hakkında yorum yapmak, gerekli bilgi ve belgeler olmadan konuşmak zannedersen Ağın'a hizmet değil, en büyük kötülük olur.

Ağın ve çevresinde kullanılan dil, büyük çoğunlukla orjini bozulmamış saf Türkçedir. Gerçi ufak tefek şive farklılaşmalarına rastlamak mümkündür ama, bu farklılık Türkçe'nin birçok lehçelerinde göze çarpar. Çevredeki yer adlarına gelince; Bu konuda her Ağınlı çevresindeki yer adlarını lütfen bir incelesinler. Göreceklardır ki, kullanılan dilin % 70 i Türkçedir. Birkaç Ermenice köy isimleri bizi değişik düşüncelere götürmesin. Bu köylerin de Türkçe olmamasının tek nedeni Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde bu yerleşim yerlerinin birçoğunda Ermeni azınlığın az da olsa yaşamalarıdır. Çünkü bu azınlık eskiden beri koydukları adları kullandıklarından Türkler'de onların söyledikleri isimlerle çağırmışlardır. Oysa yeni kurulan köy ve Ermeniler'den boşalan ve Türklerin yerleştikleri köylere hep Türkçe olan isimler vermişlerdir. Bu konuya örnek verecek olursak, Ekirek, Hünü, Apuşma, Pul, Payamlı, Havna, Küzne, Yabanlı, Gemuhu, Modanlı, Ağdunuf, Şıhlar, Vahşen vs dir. Oysa Ermenice olan köyler ise, Hozakpur, Andri, Zalbar, Greni, Pağnik, Kopinik, Mineyik ve Venk'tir. Onüç Türkçe isme karşılık sekiz Ermenice isim vardır. Köy adlarının dışında yer ve mevki adlarının tamamına yakını ise Türkçe yer adlarıdır.

Ağın kelimesi bile Türkçedir.

Ağın'ın komşu ilçelerle olan ilişkisine gelince; Biz her zaman şunu iddia etmekteyiz; Ağın'ın Kemaliye ile kültürel bağları biraz daha fazladır. Bu durum köylerde daha net bir şekilde görülür. Oysa Arapkir ile kültür bağımız sadece folklör yönünden göze çarpar. Aslında bunun da tek nedeni Gani Dayı'nın Ağın düğünlerindeki etkisidir. Yoksa hissi duygularla Arapkir-Ağın kültürünü bir potaya koymak zannedersenem gerçekçi olmaz. Bu arada şunuda belirtelim; Ağın'ın Elazığ (HARPUT) la da eski yıllarda önemli bir kültür bağı olmamıştır. Bunun var olduğunu da iddia etmek yanlış olur. Aslında eski Ağınlı'da şive yönünden Azerice'ye yakınlık ve Asya kültürü daha çok dikkat çeker.

Son olarak diyeceğimiz şudur; Ağınlı ola-

rak yöremizi çok iyi inceleyelim. Kültürümüz oldukça zengin ve bir kenarda unutulmuş durumdadır. Bu konuda tarafsız bir şekilde her Ağınlı bir konuyu seçerek geniş araştırmalara yönelmelidir. Bir Ahmet Samur Bey'in Halk Oyunları araştırmalarını takdirde karşılıyoruz. Bir başka hemşehrimiz Halk Türküleri'ne yönelsin. Böylece Ağın'ın gerçek kültürünü insanlarımıza sunalım. Ayrıca Ağın Dergisi'nin bugünkü çizgisinde yürümesini ve bir "form" özelliğine yönelmesini yine takdirde karşılamamak mümkün değil. Temennimiz şudur; Hiçbir polemige meydan vermeden bu dergide Ağın'ın meseleleri yazılsın. Ve bu dergi geleceğin ilim adamlarına Ağın konusunda kaynaklık etsin.

Ağın'ın bütün okuyucularına saygılarımla.

FOTOĞRAFLARLA ANILAR

Berber Gencağanın Dükkanının Önü (25/9/1954)

(Bir Zamanlar Gençtiler)

Gençlermi Bahtiyarlar? Onlarda İhtiyarlar!

Soldan Sağa: 1-..... 2- Mehmet TÜRKMEN (Dönmegilin Osman Dayının Oğlu) Rahmetli Oldu. 3- Selami OĞUZ 4- Mustafa YAY 5- Berber Gencağa 6- Abdurrahman SERTTAŞ 7- İlhan TUNCER 8- Vâkıf ÖZKUL 9- Yavuz YAVUZ 10- nihat İSPIR 11- Necip 12- Nevzat FIRAT, Rahmetli Oldu. 13- Sadi KAPUSUZ 14- Mustafa KARNAK 15- Osman TAYAZ, Rahmetli Oldu.

Fotoğraf: Vâkıf ÖZKUL

KÖMÜR ONLARI ALDI

Yüzkırkyedi insanımız
Kömüre gitti
Yedi kat yerin dibine,
Kömür alacaklardı
Kömür onları aldı..
Yüzkırkyedi insanımız
Yedi kat yerin dibinde kaldı..
Dışardakilerde
Ağzını kapattılar kömürün.
Görün bu gerçeği çocuklar,
Görün kadınlar,
İnsanlar görün..
Dayanmak zorundayız
Bu acıya
Dayanmaktayız ya..

16.3.1992

KİMSESİZ DEĞİLİM

Kimsesiz değilim
Yalnızım..
Dostlarım,
İşim,
Sevgilim, kızım,
Sevdiklerim, sevmediklerim,
Öteki canlılar, cansızlar,
Kanlılar kansızlar.
Gözlerim ellerim her yerim.
Kızgınlıklarım, coşkularım, sevecenliklerim
Baş ağrım, yürek sızım
Gökteki ay, gökteki yıldız
Şu sokaktan geçen oğlan, kız
Durgunluklarım, hızım
Okuduklarım, yazdıklarım
Ve herşeyle ayrı, herşeyle birlikteyim.
Ben kimsesiz değilim
Ben yalnızım.

21.3.1992
AKİF UĞURLU

BİR PİYESİN DOĞUŞU

Yazan Osman Sulhi AKSU

1961 yılında Şanlıurfadan, Kırşehir'e atanmışım. Güzel bir yaz gününün mehtaplı ve serin gecesini yollarda geçirerek güneşle birlikte şehre girdik. Yolda rastladığım bir polis memuruna "Emniyet Müdürü Lojmanını" sordum. Değil lojman "Emniyet Müdürlüğü" binasının bile kiralık binada bulunduğunu öğrendim. Kiralık bir ev bulmamızda bana yardımcı oldu. Bir apartmanın zemin katını ev olarak kiraladım. Ev için gerekli temizlik malzemeleri almak üzere bakkal aradım. Bulduğum bir bakkala girdiğim zaman, mahalle bekçilerinden birisinin bakkala yalvarı içinde olduğunu gördüm:

- Senden yalnızca ekmek istiyorum. Bilirsin senden başka dükkanda hesabımı yok.

Sonradan adının Hakkı olduğunu öğrendim bakkal:

- 400 bankonot (lira) borcun oldu. Hiç değilse bir kısmını öde.

Ben de istediğini vereyim.

- İki aydır, maaş alamadık. Nerden bulup vereyim. Devlet bana, ben de sana.

- Kusura kalma borcunu ödemedi birşey veremem.

- Evde çocuklar ekmek bekliyor, eli boş gitmek gücüne gidiyor. Yeni müdür gelecektmiş. Gelsin bakalım, ne yapacak?

Ben kapıda idim. Konuşmaları üzüntü içinde dinliyordum. Bu şehre ilk defa ve yeni geldiğim için kimse tanıımıyordu. Bekçi, son bir gayretle:

- Hadi be hemşerim, beni eve güçsüz gönderme, ver ekmeği" dediği zaman ağlamaklı bir halde idi.

- Veremem, getir borcunu, al istediğini.

Bekçi, gözleri dolu dolu, beli de boynu da bükük olarak dükkandan çıktı. Ben içeri girdim. "Bakkal efendi, yeni Emniyet Müdürünüz benim. Bekçi efendiyi çağır ve istediği herşeyi ver" dedim. Koştı, çağırdı, bekçi, hemen ekmek teknesine yöneldi, hem sayıyor hem de ekmekleri torbaya dolduruyordu. "Dokuz tane aldım" dedi. Bakkal da; "Başka bir şey istiyon mu?"

deyince. "Hayrola, babanı düşündemi gördün?" diye takıldı, bekçi. "İste iste" dedi, Hakkı efendi. Bekçi, çekine, çekine" biraz peynir, biraz zeytin" istedi. İnanmamış hali vardı. Sanki geri alınacakmış gibi, tereddüt içinde idi. Aceleyle giderken "Bayram var bugün bizim evde" diyordu.

Üç gün sonra göreve başlar başlamaz ilk işim bekçi muhasibini çağırmak oldu. O tarihte bekçi ücretleri "salma usulü" ile toplanarak ödeniyordu. Salma usulü o şehirde oturanların, ekonomik gücüne göre alınıyordu. Muhtar, esnaftan bir temsilci ve ihtiyar heyetinden bir azadan oluşan kurulca takdir edilen parayı, bekçi bürosu tahsil ediyordu.

Ne yazık ki muhasabede para yoktu. Bazı kimseler bu parayı ödememiş idi. İki tahsildarı da sıkıştırdım. Ancak, ücret ödeyecek para toplanamamıştı. Vermeyenlerin çoğu şehrin ileri gelenleri olduğu için almakta zorlanıyorlardı. Söz vermiştim. Bunların ücretlerini verecek, borçlarını ödetecektim. Aklıma bir fikir geldi. Acaba, yapabilir mi idim. Deneyecektim. "Yuvanın Saadeti" isimli üç perdelik polisiye bir piyes yazdım. Piyeste bütün ağırlık bekçi üzerinde idi. Ve safiyane, masumane bir gayretle ailenin saadeti-nin yeniden sağlanmasına çalışıyordu. Kısaca, yeni evli bir karı kocadan, kadının ziynet eşyaları ve düğün takıları çalınır. Kaynana damattan şüphelenir ve kızını da bu fikre ikna eder. Evde Karı-koca kavgası ileri dereceye varır. Sık sık karakola düşerler. İşte karakolda görevli bekçi, bu düğümü çözer ve hırsız yakalar. Hırsız, aile dışından birisidir. Aile eski saadetine kavuşur. Bu saadet oluşumunda bekçinin rolü büyük olmuştur.

Piyesimiz hazır. Ancak, Kırşehir'e yeni geldiğim için kime oynatacaktık. Halkı tanıımıyordum. Halk, polise karşı pek de iyimser değildi. Malum ya, il'likten ilçe'liğe indirilmiş ve yeniden Vilayet olmanın buruk sevincini yaşıyordu. İlçe olduğu zaman bazı nahoş olay-

lar meydana gelmiş ve bu arada polise de çok iş düşmüş. Pek iç açıcı davranışlar olmamış.

Ancak ev sahibim sayesinde, kısa süre içinde tanınmam mümkün oldu. Halktan bazıları, Emniyet Müdürlüğüne, "Hoş geldin" ziyaretine geliyorlardı. İşte bu ziyaret sırasında belediye doktorlarından İsmail Yağız'ı tanıdım. Genç ve dinamik, sosyal faaliyetlere kendini adanmış bir insan. Ben "piyesi" söyledim. "Polis-Halk ilişkilerini düzenlemek için bir başlangıç olur" dedim. Çok anlayışlı karşıladı ve ertesi gün telefon ederek, Kırşehir'li yüksek tahsile devam eden gençlerle ziyaretime gelmek istediklerini söyledi. Çok memnun oldum. Geldiler, rol taksimini hemen yaptık. Ancak, kaynana ve gelin rolüne iki bayan gerekiyordu. İşin en güç yönü bu idi. Bunun için beklemeye koyulduk. Aynı zamanda vali muavin vekaleti de bende idi. Bir ara iki öğretmen adayı geldi ve "adaylıklarının dolemek üzere olduğunu ve onaylamam için sosyal bir faaliyet konusu vermemi istedikleri an" kendilerini İsmail Yağız'a gönderdim ve onlar çıkar çıkmaz telefona sarıldım. "İsmail Bey, biraz sonra kaynana ile gelin sizi ziyarete gelecekler".

Roller kısa zamanda ezberlendi. "Piyenin yazarlarını, "ısraren sormalarına rağmen kimin yazdığını söylemedim. Çünkü, sonuçtan pek emin değildim.

Bu arada temsilin gününü kararlaştırdık. Davetiyeleri bastırdık. Daha önceden kararlaştırdığım gibi davetiyeleri bekçi parasını ödemiş olanlara gönderdim. Hukuk İşleri Müdürü olan Ziya Bey musiki derneğinin hazırladığı konseri, temsil aralarında sergileyecek, böylelikle gece daha renklenecek hareketlenecekti.

Gününde, saatinde temsile başladık. Saray sineması bugece engüzel ve canlı günlerinden birini yaşıyordu. İki kişilik davetiye ile daha fazla kimseler de getirilmişti. Kahvelerden sandalye getirtmek zorunda kalmıştık.

Piyeste rol alan gençler çok heyecanlı idi. Hayatlarında ilk defa piyeste rol almışlar ve hemşehrilerinin ve yakınlarının huzurunda sahneye çıkıyorlardı. Ancak ben, onlardan çok daha heyecanlı, hatta endişeli idim. Ya başarılı olmazsak. Bunu düşünmek bile istemiyordum.

Birinci perde bittiği zaman endişem biraz azaldı. Çocuklar başarılı idi. İkinci perde için sahne değişirken, musiki derneğinin birinci bölüm konseri hemen başladı.

İkinci perde, birinciden daha başarılı oldu. Konserin ikinci bölümü de coşkulu geçti. Düşüm, üçüncü perde de idi. Ben kapıya yakın bir yerde duruyorum. Başarısız olunursa, hemen orayı terk edecektim.

Amma korkularım ve endişem yersizdi. Piyes bittiği zaman davetliler çılgınca alkışladılar. Ayakta alkışın arkası kesilmiyordu. Beklediğim an gelmişti. İsmail Beye işaret ettim, gelince de; "iyi bir rastlantı, piyesin yazarı aramızda, onu sahneye davet edermisin?"

Heyecanlı ve etkili bir konuşma ile piyesin yazarının burada olduğunu ve sahneye teşrifini rica ediyordu.

Ben sahneye çıktığım zaman, alkışlar kesildiği gibi, çıt bile çıkmıyordu. Emniyet Müdürü sahneye niçin çıkmıştı, konser için izin alınmamış mı idi, piyesin oynatılması sakıncalı mı idi ve daha başka beraklı bakışlar arasında, mikrofonu elime alarak bu endişeli davetlilere: "Muhterem davetlilerim, muhterem Kırşehirli, piyesin yazarı benim. Benim yazmak cesaretinde bulunduğum bu deneme yazı ile siz kendi evlâtlarınızın başarısını alkışlıyorsunuz. En önemlisi gerçekten görünmez ve bilinmez kahramanlıkları ile bekçilerimizi, takdir ettiniz. Uzun uzun alkışladınız, ancak hemen ilave edeyim ki aylıklarını alamadıkları için bir tek ekmeğe bile muhtaç durumda, fedakarlık ve feragatla görevlerini devam ettirme gayreti içindeler. Aylıklarının, sizin vereceğiniz paralarla ödendiğini biliyorsunuz. Paralar ödenmediği için iki aydır aylık alamamışlardır. Sizlerden istirhamın çıkış kapısında bulunan tahsildarlara bu borçlarınızı ödemenizdir".

Sessizlik, gülüşmelere ve daha sonra da alkışlara dönüştü.

En ilginç olay da yanında parası olmayanların tanıdıklarından borç istemeleri idi.

Ertesi gün bekçilerin iki aylık ücretleri ödendiği gibi, bir maaş da ikramiye verebilmiştim. O gün, hayatta en mutlu günlerimden biri olmuştur.

Gençlerle kaynaştık. Karakolda bir kütüphane oluşturduk, yine karakolda matematik kursu açtım, spor kulübü kurdum. Halk ile ilişkilerimiz karşılıklı sevgi ve güvene kavuştu. Şunu kıvançla belirtiyim ki burada görevli bulunduğum iki yıla yakın bir süre içinde önemli hiçbir olay meydana gelmedi amma,

Adıyaman'a tayinim büyük üzüntü yaratmıştı.

YUVANIN SAADETİ

PIYES - 3 PERDE

Yazarı:

?

Oynayanlar:

Kayınana: GÜLTEN ÖZLEM

Gelin: AYTEN ÖZLEM F. ÖZ

(Öğrenci)

Başkomiser: FERAMUŞ AKTEPE

(Ankara Tıbbi ve İktisadi

İlimler Akademisi)

Komiser: ADNAN ERBAŞ

(İstanbul Hukuk Fakültesi)

Polis Memuru: FAHRETTİN SİĞİRCİ

(Ankara Tıbbi ve İktisadi

İlimler Akademisi)

Bekçi: SAMİ ŞEKERAYAN

(Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya

Fakültesi)

Ahmet: ALP GÜLEÇ

(Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya

Fakültesi)

Hürsüz: F. B.

(Ankara Hukuk Fakültesi)

Sizler: Gültün Özlem
Say: Melisat Karaman

Sayın Bay,

23 Ağustos Perşembe günü saat

21'de Sayın Sinemasında tıraş-

mızdan tertiplenen müsamereye ş-

ref vermenizi saygı ile dileriz.

KIRŞEHİR

YÜKSEK TAAHİL GENÇLİĞİ

Dr. Zeynep Yılmaz

NOT: Davetiye iki kişiliktir.

KÖTÜMSER

Hayatı, aşkı taşıyan ışınlar,
Durmayan, dinlenmeyen dönüş.
Aşıkları duygulandıran saman yolu,
Şairlerin, mehtabı, yıldızları,
Gülleri, sümbülleri.
Dereler, ormanlar,
İnsanlar, hayvanlar,
Toprak, su, hava
Güzelmış...
Ben göremiyorum neyleyim!

Köyleri, şehirleri,
Hanyayı, Konya'yı,
Beş kıtayı, dünyayı
Gezebilmek karış, karış zevkliymiş...
Ben gezemiyorum, neyleyim?

Giyinmek, kuşanmak
Otoyla, trenle,
Uçakla, Vapurla
Tozmak, tozutmak.
Düğünler, partiler,
Dans, raks,
İçki, müzik, eğlence,
Ayrılmak, kavuşmak,
Sevmek, sevilme,
Dilediğini yapabilmek.
İnsanca yaşamak
Mutlulukmuş...
Ben eremiyorum, neyleyim!

Kokusuzu, kokulusu
Acısı, tuzlusu
Etlisi, sütlüsü,
Sebzezi, meyvesi,
Tanrının yüzlerce nimeti..
Tatlıymış..
Ben yiyemiyorum, neyleyim!

Su sesi, dalga sesi
Kadının, bülbülün sesi,
Baharın, meltemin sesi,
Ve paranın sesi
Hoş gelirmiş..
Ben duyamıyorum, neyleyim!

Şu halde ben neyleyim..
Güle güle aslanım..

Adapazarı 19 Ocak 1961
Hüseyin KABASAKAL

ÖĞRETMEN VE ÖĞRETMEK

Mehmet Ali BİLİR

18. y.y. da bir Alman Eğitimcisi Eğitim-Öğretimle ilgili olarak şöyle der: "Ben dersimin kırk dakikalık süresi içerisinde otuzdokuz dakikasını çocuklarımda o derse karşı ilgi uyandırırım, bir dakikada öğretirim. "Çok beğendiğim bu eğitimciyi ve söylediklerini meslek hayatımda uygulayarak yararını da görmüşümdür.

Tüm öğretmenlerimizin bu yöntemi bildiklerini ve uyguladıklarını düşündükçe mutluluğum bir kat daha artmaktadır. Ta ki Öğretmenliği politik çıkarlara alet etmeye başladıkları zamana kadar... O günden bugüne de Öğretmenlik mesleği yara üzerine yara aldı.

Öğretmenlik mesleğiyle ilgisi olmayan, iki ayda öğretmen yetiştiren kişiler kurumlar peyda olmaya başladı. Kırk çeşit okul açıldı, belirli kişilere "gel" denildi. Okul yüzü görmeden mezun olanlar, diploma alıp da sonradan ilgili Bakanlıkça: "..... okuldan şu tarihe, şu diploma numarasıyla mezun olan..... nin kayıtlarınızda incelererek diplomasının iptal edildiği"nin araştırılması, duyurulması yoluna gidildi. Yazılar, duyurular,

genelgeler, yönetmelikler.... Daha neler neler. Öbür yandan derslerinde günün koşulları, ülke sorunları, hayat pahalılığından söz eden öğretmen mi var? Buna sürgün. Buna sorgu. Buna görevine son vermek. Yetmedi ceza, yetmedi kovuşturma ve hapis. Parçalanmış aileler, yıkılan yuvalar... Hemde çağ atladığımız dönemlerde. Bütün bu olanlardan sonra Çağdaş Öğretmen özlemini beklemek hayalden öteye geçmez. Böyle bir niyetimiz varsa önce öğretmen yetiştiren, kaynakları sağlam, kaliteli, ihtiyaçlara yanıt verecek, bu kuruluşlara alt yapısı ve üst yapısıyla eksiksiz olarak donatmak gerekir. Politize olmuş öğretmen yerine bu mesleğe gönül vermiş öğretmenlerle donatmak gerekir. Bunlara bağlı olarak da öğretmenin çağdaş ve demokrat olması daha çok gerekir...

Çağdışı bilgilerle, teokrat bir kafayla konuya eğilmenin zamanı çoktan geçmiştir.

Ulu önderimizin: deyimi ile "Fikri hür, vicdanı hür" bir toplumun oluşmasının en kalıcı yolu iyi öğretmen yetiştirmekle mümkündür.

DUYURU

Sayın Yazarlarımız

Gönderilen yazıları bizler okumakta zorluk çekmiyoruz, dizgiciye yardımcı olmak amacıyla, 1- Mümkün olduğunca yazıların daktilo ile yazılarak gönderilmesi. 2- Mümkün değilse okunaklı harflerle yazılması. 3- Bütün yazıların satır aralarının geniş bırakılması dileğimizdir.

YAZI KURULU

RESİMLERLE KIRK YIL ÖNCE AĞIN

Uzungil Çeşmesi (1952 Ağustos)

Bu Çeşme Ne çeşmedir Su İçecek Tası var

Bir Pınar Yaptırdım Suyu Kaynatma
Kurban Olam Gelin Beni Oynatma

Fotoğraf: Vâkîf ÖZKUL

DUYURU

21 Ağustos 1992 Cuma Akşamı AĞIN'da

(DÜNDEN BUGÜNE AĞIN)

İsimli bir gece düzenlenmiştir. Tüm hemşehrilerimiz davetlidir. Şölende buluşalım.
Düzenleyenler : İsmail BEYDEMİR - Ahmet SAMUR - Nihat YANDIMATA - AĞIN
BELEDİYESİ - HALK EĞİTİM MERKEZİ

ÇİÇEK

Sanki
her çiçek kokladığımda
aşık olacaktım
ya da
her aşık oluşumda
çiçek kokluyormuşum gibi
öyle geliyor bana
ve belki de bundan
severim baharları
kaç zamandır
bahar gelmiyor
ve kokmuyor çiçekler
anlatabildimmi?

UMUT

Günün başlangıç saatleri
ve çocuğun
varlığının belirteci
ve ilk haykırışı
hele hele
yeni sevdalar
duyumsamalar
bu heyecan
hep yeni umutlarla
bekleriz
günün başlangıç saatlerini.

GIRNATA

Her gırnata çalanda
dağlar gelir aklıma
dağlar ki
en yücesini
duygu imbiğimden geçirdim
sevgi özüne vardım
nenemin derdini söylediği
dağlar
her gırnata çalanda
bu sesi buluyorum
ve de her notada
her nefeste
dağlar gelir aklıma.

Savaş BEYDEMİR

BİR DÜŞÜNCE

Yazan: Memduh SOYLU

Çelebi deresinin öte geçesinde gölgesinde oturduğum sürsülük ağacı derdime ortak oldu. Yapraklarıyla gözyaşlarımı sildi. Dikenli dalları terlemeyeyim diye kollarını oynattı ve beni serintelli, kurudu gözyaşlarım. Kuşlar beni neşelendirdi. Birisi geldi elime kondu. Bu kuş yazılardaki yeşil buğday başaklarından karnını doyurmuştu. Sütü buğday kokuyordu nefesi. Bana bakıp cik cik öttü. Ben de onun gagasından öptüm. Hozakbur bağından gelmiş, söğüdün kuru dalında güneşten kararmış bir ağustos böcei ötüyordu. Ömrü az kalmış biliyordu. Bu halimi görünce dayanamadı yavaş yavaş aşağı doğru indi, sesi de dindi, suskun suskun bir hayli bana baktı. Ön ayağı biraz ileri doğru kalktı. Ondan sonra tekrar ötmeğe başladı. Yol kenarındaki çalı cingirlikleri birbirine sürtünüp bana seslendiler. Aralarında konuşup birşeyler dediler. Sonradan derdime ortak oldular. Bir kes dikeninin dibinde yuva yapmış karıncalardan biri elime tımandı. Bu perişan halimi görünce huylandı. Beni bırakıp savuştu, gidip arkadaşlarına kavuştu. O gitti karanlık yuvasından ürkütülmüş bir baykuş geldi. Karşımda kanat çırpı. - Ağla gözüm ağla saçlarında dolaşan yel olsun. Kurumuş dereler gözyaşımın baştan sel olsun- dedi ve uçu gitti. Çarikkollardan rüzgârlara katılıp buralara kadar gelen sütleğenler vay haline dediler. Aksütlerini gözyaşımın sürdürdüler. Mezarlılardan gelen bir kertenkele (Elöpen) yaklaştı yanıma nefes nefese. Dilini çıkardı elimi öptü. Ön ayaklarını kaldırıp bana dua eti. Giderken de dönüp dönüp baktı. Karadağdan gelen kar çiçekleri etrafımı sardı. Ne olursun gitme diye yalvardılar. Ağladılar ağladılar, renkleri

soluncayadek. Bir kınalı keklik geldi Hekâmatlılardan öte. Cücükleri arkasında ne kadar telaşlılardı. Yumuşak topraklarda eşindiler, eşindiler, yavrunun biri eteğimi yakalayıp gagasıyla çeti sanki bu küçük bir bebekti. Elime aldım sevdim, sevdim. Avcumun sıcaklığında uyudu bir müddet. Anası huylandı ki bir telaş bir hiddet. Biraz sonra yavrularını topladı birisi sevincinden hopladı. Analarının arkasından koşarak gözden kaybolup gittiler. Komşu bağdan bir köstebek geldi. Toprağı kaldırarak çıktı dünya yüzüne karanlıklardan. Tüyleri rutubetli, ayakları buz gibi, gözleri kör olmuş ne günahı varsa. Dişleri kazma, ayakları kürek gibi. Atıyor nabızı toprakta bir yürek gibi. Şöyle doğrulup bana baktı. - git artık buralardan, senin yüzünden yolumu kaybettim- dedi. Acıkmışım karnım zil çalıyordu. Sürsülük meyvelerinin rengi gözümü alıyordu. Ağaç sarsıldı ve titredi. Bir dal uzandı önüme. Mechûlden gelen bir el tatlı yemişlerinden avuç dolusu eteğime koydu. Karnım doydukça doydum, Yabani bir yoncanın ince dalından bir kelebek kalktı. İri gözleriyle bana baktı. Renkli kanatlarını çırpı ine çıka dalgalı uçuşlarıyla günbatıya gitti. Bir kirpi geldi böğürtlen deresinden yanıma. Elimi attım diken batı kanıma. Etrafımı yokladı, ıslak burnu ile kokladı, gidip kendini bir karanlığa sakladı. Bir sincap ötüyordu dallar arasında, kuyruğunu salladı, yavrusuyla bana ceviz yolladı. Sevdim okşadım bu yaratığı. O da kuyruğunu yüzümde gezdirdi. Tırnakları sivri dişleri keskin, okşadım sırtını, çıkardı kamburunu. Ceviz ağaçlarının ince dalları dut ağacının kovukları senin olsun haydi git dedim. İki ayağının üzerine kalktı, selam verir gibi yaptı, sıçraya sıçraya uzaklaştı ve dallar arasında kayboldu.

en sonunda bir yılan göründü Fellahlardan geliyor taşlar topraklar arasından akarak sokuldu yanıma. Bir soğukluk geldi kanıma, yalvarır gibi bir hali vardı. Dilini çıkardı çatalı çatal, yaralanmış sırtından karıncalar kemiriyor ve ısırıyordu. Hayvan kıvranıyordu. Toprak uyudu uyudu, sonradan başını kaldırdı ve şahlandı. Bana bir acaip baktı. Şahmeran yoldaşın, hayvanlar kiralı arkadaşın olsun dedi. Ve gitti delikten aşağı kayboldu. Yeter artık bu hikâye bitsin buraya. Fazla kalmayalım artık orada.

Dağ başlarında otlar, bahçelerde dutlar, ağaçlarda armutlar ne güzel. İğdelerde hurmalar, yoncalıkta burmalar, Tencerede sarmalar ne güzel. Bostanlarda salatalıklar, hiyar, sinekler başıma üştü. Elimle okşadım

çimenleri, topladım böğürtlenleri. Mor mor oldu parmaklarım, böğürtlen rengine boyandı dudaklarım.

Bir bal armudu gördüm düşmüş dalından. Olgunlaşmış belli halındın, dikene saplanmış sap sarı. Yarısını yemiş bir kaç arı. Isırdım bir tad geldi dilime, suları aktı elime. Bir ayva gördüm gazeller arasında, Bir yumuşaklık lezzeti var taş yarasında, Çatal deyneğimle çektim buyana. Ne kadar da büyükmüş uy ana! Tüylerini pantolonuma sürdüm şöylece. Ayvayı da yedik böylece. Aradım buldum güz hiyarını kökeninde. Bir soğukluk vardı teninde. Bir acaiplik var uzununda eninde, çiçeği burnunda suyu karnında. Afiyet olsun yemek için bugün degel yarında.

RESİMLERLE KIRK YIL ÖNCE AĞIN

Çayda Balık Avı (19/7/1952)

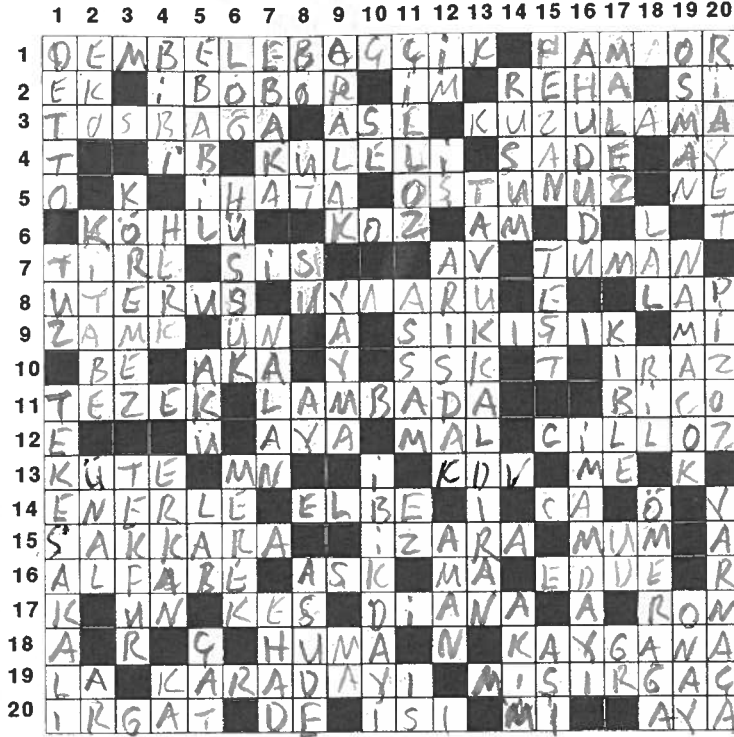
Keban Barajının Yapımından Önce
Çaylarda Balık Avımız Vardı!

Soldan Sağa: 1- Nihat İSPİR 2- Rasim NİKSARLI 3- Vâkıf ÖZKUL 4- İlhami TURAN 5- Şekip FIRAT 6- Naim UZUNOĞLU Rahmetli oldu. 7- Edip FIRAT 8- Fahrettin TÜZÜN

Fotoğraf: Vâkıf ÖZKUL

NOSTALJİK BULMACA

Derleyen : İlhami TURAN

Soldan Sağa: 1. Takla atma - Kemale ermemiş meyve.

2. İlave - Hüthüt kuşu - İz, işaret - Bir erkek adı - Bir nota.

3. Kaplumbağa - Esas, ana - Koyunun doğurma olayı.

4. İtterbiumun simgesi - Bir askeri lise - Yalın - Bir zaman dilimi.

5. Kuşatma - Köpeğe kibarca oşt - Bir soru.

6. Bir üzüm türümüz - ahırla hem zemin kışodası alt boşluğu - Kimya dilinde Amerikyum.

7. İzmirin bir ilçesi - Bir meteoroljik olay - Şikâr - Paçalı don.

8. Tıp dilinde rahim - Ters sonuna bir harf ilavesiyle değerli bir element - Çakıl taşlarıyla oynanan bir çocuk oyunu.

9. Bir yapıştırıcı - Şan, şöhet - Gevşek ve rahat değil - Bir soru eki.

10. Kimyada berilyum - Eski bir Türk kavmi - Sosyal Sigortalar Kurumu - Bir bayan adı.

11. Kalorisini duvarda bırakın bir yakıt - bir Brezilya dansı - Bir lağabımız.

12. Avuç içi - Meta - Kabuklu kuru bademle oynanan bir çocuk oyunu.

13. Bir sebzemiz - Kimyada Manganaz - Katma değer vergisi - Kuzu sesi.

14. Yöremizde bir şemş - Bir sürgün adası - Kimyada sodyum.

15. Bir balık tutma yöntemimiz - Tarıma elverişli toprak (Tersi) - Işık birimi.

16. Eski adıyla Elifba - Sevi - Su - Hopla gilin...

17. Tahıl tozu - Kıyılmışını merkepler yer - Bir örgü yünü markası - Sert bir Mey.

18. Uzun havasıyla ünlü bir kuş - Bir yemek çeşidimiz.

19. Bir Nota - As yüzü eksik olmaz hiç elinde - Hissikablelvuku (Tersi).

20. Tarım işçisi, - Bir harfin okunuşu - Hararet - Bir soru eki - Sonuna bir harf ilavesiyle Başkent'in bir ilçesi.

Yukarıdan Aşağı : 1. Değnekle oynanan bir çocuk uyunumuz - Sodyum klorür - Yöresel bir bitkimiz.

2. Akustik - Yazıt - Bir erkek adı - Utanma, haya.

3. Süt, ayran karışımı bir yemeğimiz - Eski Bizans derebeyi.

4. Bir akraba - Nadas - Bir erkek adı - Ters bir renk.

5. Kur'an'da adı geçen bir kuş - Cereyan deposu - Ters doğal bir besin - Kavşak.

6. Damlarda bulunur - yöresel bir hitap - Samanlık.

7. Ters Ortadoğuda bir körfez - Ağlayan, inleyen - Yekbayek.

8. Sonuna bir harf ilavesiyle uzaktan yavaş yavaş görünen bir ilçe - Bir saz. - Başlıca gıdamız - Ters bir ünlem - Sakin ve rahat.

9. Tombul çocuk, - Bulgur çuvalı, - Su

10. Bir harfin okunuşu - Merhum nüktedanımız

11. Son harfi P olursa sığırın suya bırakırken çıkardığı ses olur. - Ters bir tarım aletimiz - Bir emir - Sahip.

12. İşaret, iz - Mesai - Tavan - A... diyene kılıç kalkmaz.

13. Bir yırtıcı kuş.

14. Resimler - Cereyan.

15. Oturmalık tomruk - Bakır büyük çamaşır leğeni - Bağışıklık kazandırma işlemi.

16. Bir toksik madde - Merhum bir nüktedanımız.

17. Dut yaprağı li epek güzel yenir - Bir yön - Bir saz - Bir tartı birimi.

18. Bir sağır hastalığı - Ters bir çalgı - İmam Dayıya ençok gele attıran bir merhum tavla seyircisi.

19. Kahveci gilin Ağa, - Ters oylumlu, - Bir soyadı.

20. Uyum - Yuvarlayan bir böcek - Mertek.

HABERLER

Başağagilin Merhum Kemal Özmen'in eşi Hatice Özmen 16.7.1992 de Malatya'da vefat etmiştir.

Merhumeye Tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

★

Mustafa, Sami, Orhan Yüzbaşıoğlu'nun ablaları ve Merhume Emine Peker'in kızı Nevin - Nihat Aydıner Çiftçinin kızları Gamze ile Erdoğan Zobi 20.7.1992 tarihinde İstanbul'da evlendiler.

Çiftleri tebrik eder, ömür boyu mutluluklar dileriz.

Bir yastıkta kocayın.

AĞIN'DAN HABERLER...

Sedat Market'in sahibi Sedat Sarıoğlu'nun annesi Hatice Sarıoğlu, Kurban Bayramı öncesi geçirdiği bir kalp krizi sonucu vefat etmiştir. Merhumeye Tanrıdan rahmet, Tüm yakınlarına baş sağlığı dileriz.

★

İlçemizin Saraycık köyünde yaşayan Mustafa Hırıkoğlu, tarladan evine dönerken, yıldırım düşmesi sonucu yaşamını yitirdi. Merhuma Tanrıdan rahmet, yakınlarına baş sağlığı dileriz.

★

Ağın Müftüsü Hüseyin Aydın'ın bir süre önce, Müderris Hüseyin Efendi Mahallesi Camisine ait teneşir tahtası ve tabutları kırılarak, Müftülük lojmanı inşaatı için beton kalıbı olarak kullandırması halk arasında büyük bir tepkinin oluşmasına neden oldu. Halk bir an önce suçlulardan hesap sorulmasını istedi.

★

Pratik Kız Sanat Okulu öğrenci ve öğretmenlerinin hazırladıkları el işi sergisi büyük bir beğeni topladı.

★

Ağın Karması ile Cücügen Köyü arasında oynanan futbol maçı Ağın Karması'nın 12-1'lik farklı galibiyeti ile sonuçlandı. Ağın'ın gollerini; Hasan (5), Murat (3), Ahmet G. (2), Şeref ve Nusret atarken, Cücügen'in tek golü Şeref'ten geldi.

★

AĞIN FERİBOT İSKELESİ GEÇİŞ SAATLERİ

AĞIN'DAN

KARŞIDAN

ARABA SAATLERİ

07.30	09.00
09.30	10.30
11.30	12.00
13.30	14.00
14.30	15.30
16.30	17.00
18.30	19.00

AĞIN - ELAZIĞ	: 07.00 ve 14.00
ELAZIĞ - AĞIN	: 08.30 ve 17.00
AĞIN - MALATYA	: 07.00
MALATYA - AĞIN	: 15.00
AĞIN - ARAPGİR	: 07.00
ARAPGİR - AĞIN	: 14.00

Ahmet GÜNDÜZ
Kuzgeçe Mah. No: 27
23960 /AĞIN - ELAZIĞ